Sterktes en zwaktes – 16 juni 2019

Voor dit seizoen zijn vijf trainingen gepland rond het thema “Sterktes en zwaktes” te weten:

1. Sterke en zwakke velden
2. Lijnen en diagonalen
3. Voorposten
4. De onderste twee rijen (vandaag)
5. Hoe hinderlijk is een zwak veld?

Fischer zei het al: “To get squares you have to give up squares”. De belangrijkste vraag daarbij is dan: hoe hinderlijk is de (statische) zwakte?

Een van de beginnerswijsheden is dat je nooit een pionzet moet doen op de vleugel waar je zwakker bent. Maar, zoals bij zoveel regels, er zijn uitzonderingen…

Kortsjnoj – Kasparov, na 12…g6-g5

We beginnen wat eerder, om de ontwikkeling van de inzichten te laten zien.

Gebruikelijk was hier het standaard plan om c5 door te zetten met een pionoffer: 13. Tc1 Pg6 14. c5 Pxc5 15. b4 Pa6 16. Pd3 en wit heeft zijn spel op de damevleugel versneld, wel ten koste van een pion natuurlijk.

Zoals bekend pakt Kortsjnoj liever pionnen dan dat hij ze geeft, en hij bedacht wat anders: de opstoot a4.

13. a2-a4 Pe7-g6!?

Kasparov gaat gewoon door, alsof er niets aan de hand in. We komen hier later nog op terug!

14. Pe1-d3 Pd7-f6 15. c4-c5 h7-h5 16. h2-h3 Tf8-f7 17. c5-c6

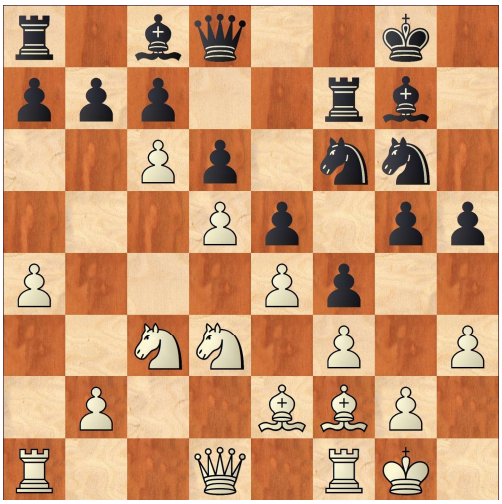

Kortsjnoj – Kasparov, na 17. c5-c6

17…a7-a5!?

Kasparov was erg trots op deze zet in zijn boek met zijn beste partijen. Wat mij echter opviel was dat deze zet hierna maar zelden gespeeld werd.

Dat zal te maken hebben met de verbeteringen verderop voor wit, en met het inzicht dat – als je al a5 wilt doen – je dat beter meteen kunt doen: dus 13...a5.

Daar zijn inmiddels heel wat partijen mee gespeeld. Een mogelijk vervolg: 14. Pd3 b6 15. Le1 Pf6 16. Pf2 h5 17. h3 Kh8 18. Pb5 Pg8 19. b4 Tf7 20. bxa5 bxa5 21. c5 Lf8 22. cxd6 cxd6 23. Tc1 Ph6 en zwart heeft niet te klagen.

In plaats van de tekstzet lijkt er ook weinig mis met het eenvoudige 17...bxc6 18. dxc6 Le6, maar dat is weer een heel ander verhaal.

18. c6xb7 Lc8xb7 19. b2-b4?!

Zet alles op één kaart. Geen commentaar van onze held, maar de simpele omgroepering 19. Le1 c5 20. dxc6 Lxc6 21. Pf2 lijkt me zeker te overwegen. De koningsvleugel ziet er dan wat steviger uit…

19...Lb7-c8 20. b4xa5 Lg7-h6 21. Pd3-b4 g5-g4 22. Pb4-c6 Dd8-f8

De voorbereidingen zijn afgesloten en het handgemeen kan beginnen. Wit staat natuurlijk gewonnen op de damevleugel, maar aan de andere kant is zwart aan het roer. En, zoals de huidige wereldkampioen opmerkte over een vergelijkbare stelling uit de Svesnikov: ‘Ach, wanneer wit het goed doet wint hij materiaal op de damevleugel (maar dan maak ik nog wel remise, hoorde je hem denken) en slaagt zwart dan is het mat!’

Kortsjnoj – Kasparov, na 22… Dd8-f8

23. f3xg4?

Dat is het niet, gedenk de regel – geen pionzetten waar je zwakker bent! Ter illustratie: de zet komt niet voor bij de eerste 5 alternatieven van ons ijzeren vriendje! Als taaiste geeft deze de volgende variant: 23. a6 g3 24. a7 Dg7 (na 24…gxf2+ 25. Txf2 is de koningsaanval voorlopig gestopt) 25. Le1 Tf8 en nu de dreigingen rond b8 voldoende afgeschermd zijn kan zwart zich weer richten op zijn aanval met Pf6-h7-g5.

23...h5xg4 24. h3xg4 Lh6-g5 25. Le2-f3

Komisch genoeg is er een latere emailpartij die verder gaat met 25. Ta3. Zwart won ook hoor…

25...Df8-h6 26. Tf1-e1 Pg6-h4 27. Lf2xh4 Lg5xh4 28. g4-g5 Dh6xg5 29. Te1-e2 Pf6-g4 30. Ta1-b1 Lh4-g3 31. Dd1-d3 Dg5-h4

En dat was dat: wit gaf op.

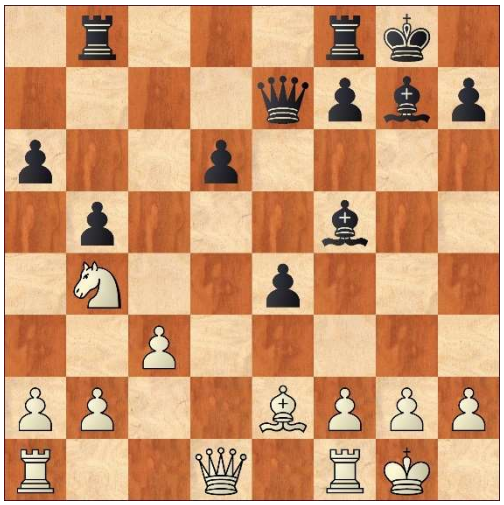

Adams – Kramnik, na 18. Pc2-b4

De kenner herkent meteen de Svesnikov, maar dan wel de “oude” variant met Lg5. Tegenwoordig geldt deze als een bijna onneembaar bastion.

Wanneer de zwartspeler zijn zaakjes op orde heeft tenminste. Nu, dat kun je aan Kramnik wel toevertrouwen!

18…De7-g5

Vanzelfsprekend: aanval is het plan hier voor zwart en daarbij moet je niet op pionnetjes kijken.

19. Kg1-h1!?

Adams gelooft het wel, hoewel het niet totaal duidelijk is: 19. Dxd6 Tbd8 20. Dg3 Dd2 en zwart heeft compensatie dat is duidelijk. Ook andere damezetten zijn niet echt bie: 20. Dc5 Td2 21. h4 Dxh4 22. Dxf5 Txe2 of 20. Dxa6 Lh3.

Wel interessant is de opstoot 19. f4 exf3 20. Lxf3 waarna zwart voor de keus staat: 20…Le5 21. Tf2 a5 22. Pc6 Tbe8 23. Pxe5 dxe5 en nu is de dynamiek opeens veranderd. Het loperpaar is weg, maar in de plaats daarvan is de pionnenstructuur asymmetrisch.

Een heel ander idee is 19. Dc1 Dxc1 20. Taxc1 Tb6 met een middenspel zonder dames. Ja, Adams had wel het een en ander om over na te denken…

19...Lg7-e5 20. a2-a4?!

Wit ziet de druk op de koningsvleugel almaar toenemen, en besluit tot directe actie op de damevleugel. Dat pakt niet goed uit, evenals overigens 20. Pxa6 Tb6 21. Pb4 d5. Het beste is het profylactische 20. Pc6 om in elk geval de gevaarlijk aanvalsloper op e5 af te ruilen.

20...a6-a5 21. Pb4-c6 b5xa4! 22. f2-f4

Voor 22. Pxe5 dxe5 is het inmiddels te laat en de kwaliteitswinst 22. Pxb8 Txb8 23. Txa4 (op 23. Dc2 volgt sterk e3) Dh6 24. g3 Txb2 25. Txa5 Td2 26. De1 Lh3 vereist zeer sterke zenuwen om de zwarte aanval te weerstaan. Adams probeert liever wat ruimte te creëren voor zijn stukken.

22...e4xf3

Natuurlijk niet 22...Lxf4 vanwege 23. g3 met kluif.

23. Tf1xf3

Het nemen met de loper was wellicht een betere praktische beslissing: 23. Lxf3 Txb2 24. Pxe5 dxe5 25. Dxa4 en hoe meer stukken geruild zijn, hoe dichterbij de remise komt!

23...Lf5-e4 24. Pc6xb8?

Dit was de laatste kans voor wit om de loper af te ruilen en dat had hij ook maar moeten doen: 24. Pxe5 Dxe5 25. Tg3+ Kh8 26. Dd2 f5 en zwart staat duidelijk beter, maar er is nog hoop.

24...Tf8xb8 25. Ta1xa4

Adams – Kramnik, na 25. Ta1xa4

En net nu zwart op het punt staat de vruchten van zijn goede spel te oogsten…

25…d6-d5?!

Er waren twee betere mogelijkheden. Marovic (onze leidsman) geeft 25...Lxf3 26. gxf3 Dh6 27. Dg1+ Kf8 waarna zwart inderdaad beter staat door de ongelijke lopers – gunstig voor de aanval zoals bekend. Na 26. Lxf3 is het echter een stuk onduidelijker.

Het sterkste is 25...Dh6 26. g3 Lxf3+ 27. Lxf3 Txb2 28. Lg2 Kf8 (nu dreigt Lxg3) 29. Txa5 Lxg3 30. Ta8+ Kg7 31. Dg4+ Kf6 32. Df3+ Lf4 en na het gedwongen 33. h3 komt zwart alleen verder door dameruil toe te staan. Goed voor zwart zonder twijfel, maar gewonnen?

26. b2-b4?!

In zijn enthousiasme reageert wit te fel. Na 26. b3 staat het gelijk, maar nu krijgt zwart een tweede kans.

26...Dg5-h4?!

Wederom was 26...Dh6 de aangewezen zet. Na het vervolg 27. h3 Lc7 (zet een batterij klaar naar h2) 28. Ld3 Dd6 29. Dg1 Lxf3 30. gxf3+ Kf8 is de zwarte coördinatie veel beter dan die van de witte stukken.

27. g2-g3 Dh4-h6 28. Le2-d3 Le4xf3+

De laatste kans om de stelling te veranderen was 28...axb4 29. Lxe4 dxe4 30. Tf5 b3 (of 30…bxc3 31. Txe5 c2 32. Dxc2 Df6) 31. Tb4 Txb4 32. cxb4 b2, maar dan forceert wit remise. Hoe? Met 33. Dd8+ Df8 34. Tg5+ Lg7 35. Txg7+ Kxg7 en 36. Dg5+ met eeuwig schaak.

De partij eindigt met een sisser – er zijn heel veel Svesnikov eindspelen die eindigen met lopers van ongelijke kleur, veel meer dan welke andere opening ook.

29. Dd1xf3 Dh6-c1+ 30. Kh1-g2 Dc1-d2+ 31. Df3-e2 Dd2xc3 32. Ta4xa5 Tb8xb4 33. Ta5-a2

Verliezen kan altijd: op 33. Txd5 volgt natuurlijk Tb2…

33…Tb4-b2 34. Ta2xb2

En remise overeengekomen.

Het derde voorbeeld laat mooi zien wat je met zwaktes kunt doen – weggeven voor een beter doel!

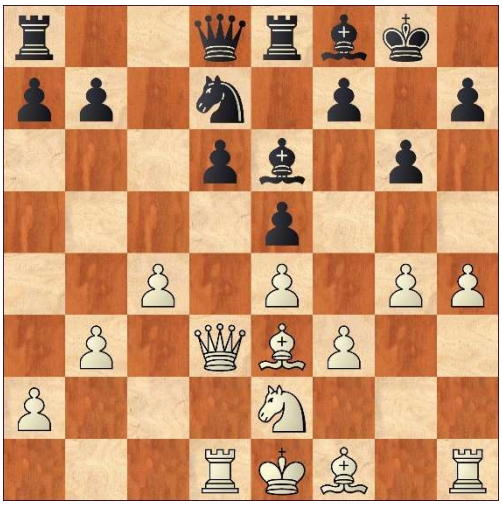

Neergaard – Simagin, na 16. h2-h4

Komisch is dat dit een correspondentiepartij is: daarbij word je toch geacht verantwoord te spelen omdat de tegenstander dagen de tijd heeft voor een antwoord...

16…b7-b5 17.c4xb5 d6-d5 18. e4xd5 e5-e4 19. Dd3xe4?

Tot zover heeft wit terecht alles gepakt, maar dit is er net een te veel!

Vanzelfsprekend niet 19. fxe4 Pe5 20. Db1 Lxg4, maar 19. Dd4 verdient alle aandacht.

Ook tijdens de training zelf kwamen er nu allerlei ideeën naar boven voor zwart, maar wit lijkt steeds de overhand te houden:

- 19...Lc5 20. Dc3 De7 21. Lxc5 Pxc5 22. dxe6 Pd3+ 23. Txd3 exd3 24. exf7+ Dxf7 25. Dxd3 of ook

- 19...Lg7 20. Lg5 Lxd4 (op 20...Da5+ volgt 21. Dd2) 21. Lxd8 Lxd5 22. Txd4 exf3 23. Txd5 Taxd8 24. Kf2 fxe2 25. Lxe2 en als laatste

- 19...Lf5 20. gxf5 exf3 21. fxg6 hxg6 22. d6 Tc8 23. h5 Lg7 24. Df4 Da5+ 25. Kf2 fxe2 26. Lxe2 en weer trekt wit aan het langste eind.

In plaats van al dat moois kent wit nu alleen maar rampspoed.

19...Le6xg4 20. De4-f4 Lg4-h5

Materieel staat wit er natuurlijk prima voor, maar dynamisch gezien staat zwart aan het roer.

De beste verdediging nu was 21. Lg2 Pe5 22. 0-0 Ld6 23. Dh6 Tc8 24. Pg3 Pxf3+ 25. Lxf3 Dxh4 26. Dg5 Dh3 27. Lg2 Dxg3 28. Dxg3 Lxg3 29. Lxa7 Lxd1 30. Txd1 en ten koste van een kwaliteit (maar met veel vrijpionnen) heeft wit de stelling aanzienlijk vereenvoudigd.

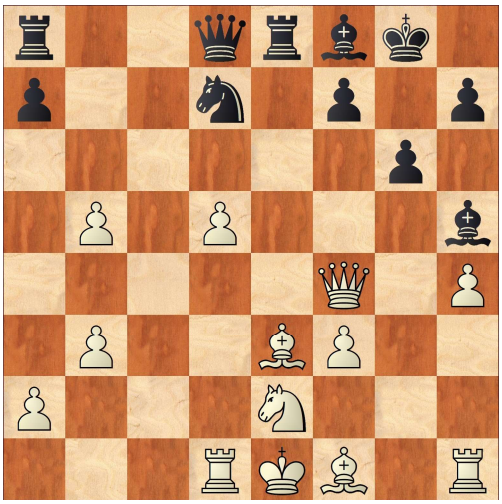

Neergaard – Simagin, na 20…Lg4-h5

21. Ke1-f2? Pd7-e5 22. Lf1-g2 Lf8-d6
23. Df4-a4?

Je krijgt de indruk dat wit murw geslagen is. Na 23. Dd4 heeft wit duidelijk meer verdedigingskansen.

23…Ta8-c8 24. Td1-d2 Dd8-f6 25. Le3-g5 Df6-f5

En het duurde – gelukkig voor wit – niet lang meer eer hij het hoofd in de schoot kon leggen.